

[Ministeren for skatter og afgifter]

for lempelser for sikkerhedsudstyr, var, at det ikke var lovpligtigt. Det er det blevet i mellemtiden, og det taler måske imod at komplicere systemet med særlige lempelser. Dertil kommer, at definitionen af det sikkerhedsmæssige ved en bil ud over det, der er blevet gjort lovpligtigt, er overordentlig vanskelig, og at det derfor kan blive kompliceret at afgrænse, hvad det er der skulle være lempelser for.

(Kort bemærkning).

**Bernhard Baunsgaard (RV):**

Blot for at anholde den betragtning, som skatteministeren kommer med: at man har klaret lovgivningen med hensyn til sikkerhedsudstyr ved at gøre det lovpligtigt. Det er ikke korrekt, og det var ikke forudsætningen for folketingets vedtagelse i sin tid. Jeg beklager stærkt, at vi fortsat har denne lovgivning, når vi har et klart løfte fra en skatteminister om, at han agtede at fritage sikkerhedsudstyr for afgift. Det er aldrig blevet opfyldt. Der var ikke noget om, at man slap for det ved at gøre det lovpligtigt. Man ville skabe sikrere biler af hensyn til befolkningen, og løftet er ikke opfyldt. Det var baggrunden, og jeg beklager igen, at det ikke er lykkedes at overtale hverken et flertal i folketinget eller en regering til at gennemføre det, man lovede i sin tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

### *Afstemning*

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

**Første næstformand (Enggaard):**

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.11

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

### **7) Første behandling af:**

*Forslag til folketingsbeslutning om statsstøtte til trykte medier.*

[Af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 90. Fremsat 10/3 81)

Forslaget sattes til forhandling.

### *Forhandling*

**Statsministeren (Anker Jørgensen):**

Det er jo socialistisk folkepartis forslag til folketingsbeslutning om statsstøtte til trykte medier, vi skal behandle nu. Det er, som vi vist alle husker det, mindre end ét år siden, vi ligeledes på SFs foranledning havde en debat om mediekommissionen og dermed altså også om dagspressen og de trykte mediers situation. Det var efter min mening en både nyttig og god debat. Mediekommissionen har i mellemtiden påbegyndt sit arbejde. Så vidt jeg er orienteret, har mediekommissionen arbejdet ganske hårdt i den foreløbne periode, og det er jo et meget stort arbejdsområde, som denne kommission i øjeblikket er i gang med at bearbejde.

Netop fordi medieproblemerne er så presserende, men også så omfattende, som tilfældet er, har jeg accepteret et forslag fra mediekommissionens formand om at søge fremskaffet yderligere ressourcer til kommissionens sekretariat. Med den bemanning og de penge, der var afsat til sekretariatet, kunne dette nemt gå hen og blive en slags flaskehals, som altså ville hæmme arbejdet og især hurtigheden i det. En forøgelse af ressourcerne er for øjeblikket, som det vist også er socialistisk folkeparti bekendt, til behandling hos de bevilgende myndigheder.

Det er i denne situation, SF ønsker, at der sættes en meget stram tidsramme for kommissionens behandling af de trykte mediers problemer, og samtidig angiver løsningen af disse spørgsmål.

Vi havde for et par dage siden desuden anden behandling af lovforslag om Dagspressens Finansieringsinstitut. Under behandlingen i erhvervsudvalget af dette for-

[Statsministeren]

slag har såvel mediekommissionens formand, professor H. P. Clausen, som jeg selv i realiteten givet tilsagn om, at forslag om dagspressens økonomiske problemer skal forelægges folketinget inden udgangen af folketingsåret 1982-83. Det kan lyde som værende langt fremme, og det er klart, at kan det ske tidligere, er det udmærket, men i dag at binde sig til et tidligere tidspunkt forekommer bestemt urealistisk og uklogt.

Hvad angår de former for statsstøtte til de trykte medier, som socialistisk folkeparti foreslår, har jeg kun få bemærkninger. Det kan godt være, at forslagene er meget gode, men jeg ved ikke rigtig, om de kan administreres, og man kan heller ikke se særlig tydeligt eller måske slet ikke se, om det kan ske inden for acceptable økonomiske rammer. Der er megen uklarhed eller måske slet ikke noget tilløb til at fortælle os, hvad det vil koste.

Det kan i øvrigt også godt være, at der er behov for – og det er vel det, som mediekommissionen også skal se på – helt andre typer af løsninger end dem, som SF foreslår.

Men hvad er så den bedste løsning på pressens problemer? Ja, det må vi bede kommissionen om at analysere og komme med forslag om, således at vi har virkelig saglig grund under fødderne, når vi skal tage stilling til tingene.

Det er derfor, mediekommissionen sidder der. Jeg forventer gennem kommissionens arbejde at få at vide, hvilke behov der overhovedet er, hvilke mulige løsninger der findes, og hvad konsekvenserne af disse løsninger er.

Først når denne, jeg kan vel godt kalde det kortlægning har fundet sted, er tiden inde til, at regering og folketing træffer de nødvendige politiske beslutninger, men fornuftigvis – og jeg kan godt sige beklageligvis – heller ikke før.

Med disse bemærkninger skal regeringen derfor indstille til folketinget, at man uanset sympatien for ideen i det forkaster det foreliggende forslag.

**Søren Hansen (S):**

Socialdemokratiet er enig i det synspunkt, at de trykte medier, herunder naturligvis ikke mindst den trykte dagspresse, er ude i en overordentlig vanskelig situation. Det skal der begribeligvis gøres noget ved, og det er

jo også forklaringen på, at man har fået nedsat mediekommissionen, der bl.a. og måske oven i købet ikke mindst har til opgave netop at tage dette problem op.

Om SFs forslag vil jeg sige, at det er et udmærket katalog, som indeholder mange og måske også brugbare ideer, men det er på den anden side nok lidt vanskeligt på nuværende tidspunkt at finde ud af, om det lige præcis er den type ideer, som er omhandlet af forslaget, der er brug for.

Udviklingen gennem de seneste årtier med en alvorligt hærgende bladdød har givet anledning til alvorlige overvejelser, og det er formentlig baggrunden for SFs forslag og i hvert fald baggrunden for mediekommissionens nedsættelse.

Det er klart, at vi i et demokrati med yttringsfrihed osv. har et overordentlig vigtigt element i dagspressen til sikring af yttringsfriheden. Den gamle bladstruktur, hvor vi havde et antal aviser i store dele af landet, er ændret, og vi har nu meget ofte bladmonopoler eller bladmonopolagtige situationer rundt omkring i landet.

Glædelige tegn er der også, f.eks. har A-pressen jo gennem de seneste måneder indledt en aktion for at få etableret andre typer aviser end dem, der i øjeblikket er eneherkende rundt omkring i landet. Det er nok for tidligt at sige noget om, hvordan det vil gå, men en bevægelse i den retning er altså under opsejling, og det kan vi kun hilse med glæde.

Socialdemokratiet er enig med SF i, at danske dagblade har vanskelige vilkår, og de vilkår er som sagt ikke blevet bedre igennem de seneste år med undtagelse af dette seneste initiativ hos A-pressen, og det er vel dårligt til at undgå, at man i øjeblikket, hvor vi har konflikten kørende, nævner, at den side af sagen heller ikke er med til at gavne situationen for dagspressen.

SFs forslag lider, som statsministeren også var inde på, af en væsentlig mangel, nemlig den, at der ikke siges noget som helst om, hvad gennemførelsen af de der indeholdte forslag vil medføre af økonomiske omkostninger. Regeringen skulle lige prøve en enkelt gang at fremsætte forslag uden at sige noget om, hvad de økonomiske konsekvenser ville være. Det samme krav burde stilles til forslag fra oppositionspartier, men det kan jo være, at SF selv har nogle forestillinger, og

[Søren Hansen]

at man i løbet af denne debat vil afsløre, hvad man selv vurderer forslaget til at koste.

Vi har en fornemmelse af, hvor meget SFs eget dagblad ville have brug for for at klare situationen, men det er formentlig småpenge i forhold til, hvad der skulle sættes af på hele dagbladsområdet, hvis SFs forslag blev gennemført.

SFs forslag griber direkte ind i det arbejde, som mediekommissionen er i gang med. Kommissionen blev nedsat for et års tid siden, og blandt medlemmerne er også chefredaktøren for SFs eget dagblad. Det er en god skik – og den burde følges oftere – at man ikke griber ind i et kommissionsarbejde, som er i gang; kommissionen bør have tid til at gøre sit arbejde færdigt. Når det er sket, har vi mulighed for at studere resultaterne med henblik på det kommende arbejde. Den overordnede politik på dette område må være afklaret, før vi begynder at finde løsninger på enkeltproblemer inden for medieområdet.

Vi er altså positive over for intentionerne i SFs forslag, men for det første har vi altså vanskeligt ved at overskue konsekvenserne, for det andet har vi ikke mulighed for at vurdere, hvad det koster, og for det tredje mener vi altså, at kommissionen må have lejlighed til at gøre sit arbejde færdigt, sådan at vi kan sikre, at de løsninger, der til sin tid kan gennemføres, både bliver fornuftige, hensigtsmæssige og rimelige ud fra en helhedsmæssig betragtning.

Vi kan altså på denne baggrund ikke på nuværende tidspunkt medvirke til forslagets gennemførelse.

#### **Brøndsted (V):**

Da hr. Øllgaard er på landbrugstur til Holland, har jeg lovet at føje et par ord til dette beslutningsforslag fra SF.

For det første synes jeg egentlig, det er mærkeligt, at man fremsætter et forslag på dette tidspunkt. Jeg mener, det smager lidt af mangel på respekt for de grundige kommissions-, udvalgs- og andre forberedelsesarbejder, der ofte bliver gjort, til det lovgivningsarbejde, vi har her i folketinget. Når vi nu ved, at der i øjeblikket sidder en mediekommission, som vi forventer inden for overskuelig fremtid kommer med en virkelig kulegravning af den danske mediesituation, er det egentlig sært, at nogle mener, de er meget

klogere og lige kan rable en hel masse punkter ned og sige, det er noget, der skal ind i det. Det ville have været mere forstandigt, synes jeg, om man havde ventet og set, hvad der var i det, vi får fra mediekommissionen på et eller andet tidspunkt, og så fremsat et forslag på grundlag af den viden, vi dér havde.

Det, at der sidder en mediekommission, er selvfølgelig også en erkendelse af, at der er et medieproblem i det danske samfund i dag. I disse dage er det jo ikke mindre, end det har været igennem årene, hvor vi har set mange dagblade forsvinde, og vi kan da også frygte, at den konflikt, der lammer vor presse i øjeblikket, kan få økonomiske konsekvenser, så vi får et endnu mindre nuanceret pressebillede, end vi har.

Jeg tror, alle er enige i, at den presse, der står til befolkningens rådighed, er alsidig og prøver på på alle måder at belyse samfundet og dets forhold fra alle synsvinkler. Men hvis de økonomiske vilkår virkelig er vanskelige, vil det selvfølgelig også bevirke, at vi får færre blade, og hvis de rammes af hårde konflikter, vil der også blive færre blade.

Men jeg synes, hele problemstillingen, således som SF rejser den, er forkert. Jeg mener, det ville være rigtigere, om vi fik sænket omkostningsniveauet for driften af den presse, vi har. Det ville være rigtigere, om vi så på, om bemandingssiden er rigtigt klaret i forhold til den teknik, der står til rådighed. Det ville være rimeligt, om man kunne indføre tidssvarende tekniske hjælpemidler, uden at det skulle give problemer for bladenes mulighed for at udkomme.

I det hele taget ville det være ønskeligt, om omkostningsniveauet i øvrigt kunne stabiliseres, sådan at der virkelig var mulighed for at få en presse frem, som var båret af ønsket om at sprede meninger og opfattelser, og som var sådan, at den også animerede folk til at holde den og købe den.

Der er én ting, som fremtræder tydeligt af dette forslag, og det er, at hvis vi skal til at give offentlig støtte til bladene, skal vi også have nogle til at kontrollere bladene. Ser vi forslagetes spalter igennem, vil vi opdage, at det betyder en styring, at det betyder en til formålet særlig oprettet instans, der skal finde ud af, hvem der er værdige og ikke-værdige i kulturel og politisk henseende til at få støtte, og skal definere, hvad der skal forka-

**[Brøndsted]**

stes; det står flere gange. Derfor må man se i øjnene, at det ikke er den frie presse mere, i det øjeblik der kommer offentlige midler ind i pressen.

Det vil også være konkurrenceforvridende, for det kan ikke undgås, at de, der altså bliver fundet værdige til denne offentlige støtte, vil have nogle fordele, som de, der ikke findes værdige til denne støtte, ikke får, og derfor kan vi meget let få en meget styret og indirekte censureret presse; der er ingen, der har sagt, at det giver den absolutte alsidighed. Vi mener, at pressens forhold må lettes ved, at driftsområdet i så vid udstrækning som muligt bliver tåleligt, og at ny teknik kan bruges.

Venstre kan ikke gå ind for det foreliggende forslag.

**Grethe Fenger Møller (KF):**

Dette beslutningsforslag er jo kommet ret sent på folketingssamlingen og har vel, hvis vi skal være realistiske, ikke nogen som helst udsigt til at blive vedtaget i denne folketings-samling.

Det synes jeg egentlig er rigtigt og godt, for som allerede tidligere ordførere har været inde på, er det ikke meget mere end et år siden, at vi fik nedsat en meget stor og omfattende mediekommission, som sidder og arbejder. Jeg ved ikke, hvad denne mediekommission kommer frem med, og jeg ved heller ikke, om det konservative folkeparti vil være enig i mediekommissionens forslag, men jeg synes dog, det må være rimeligt at give denne kommission mulighed for at arbejde og komme med sine forslag, før man tager stilling til andre forslag, ellers vil det være ret formålsløst, at man havde nedsat denne kommission. Vi må altså vente og se på, hvad kommissionen kommer med, og så finde ud af, om vi kan komme med nogle fornuftige forslag på denne baggrund.

I øvrigt bryder vi os fra konservativ side ikke om SFs forslag, bl. a. fordi vi er uenige i det principielle, at trykte medier skal have statsstøtte. Vi mener, som også hr. Brøndsted var inde på, at pressens forhold i dag er vanskelige, men at der må være andre måder, hvorpå vi kan sikre en omfattende og fri presse i det danske samfund. Vi mener ikke, det skal være på den måde, SF foreslår, med selektive former for støtte og med støtte til

publikationer, som klarer sig meget dårligt og har gjort det i en årrække.

I øvrigt mener jeg, det er lidt mærkeligt, at vi her ligesom har en studiekredsagtig diskussion om et forslag, der ikke har nogen som helst chance for at blive vedtaget i folketinget, på et tidspunkt, hvor det reelle problem for pressen er, at langt de fleste dagblade i Danmark ikke udkommer; det ville være vigtigere for os at sikre, at disse dagblade kunne udkomme.

Imidlertid er det jo ikke folketingets sag, i hvert fald ikke i øjeblikket, men da vi nu har statsministeren, som også er minister for pressens anliggender, til stede i folketingssalen, vil jeg gerne benytte lejligheden til at spørge, om statsministeren kan oplyse, om der er noget nyt i denne meget vigtige sag, og om statsministeren har taget nogen som helst initiativer for at få bragt konflikten inden for det grafiske område til ophør, således at vi igen kan sikre os, at vi får det meget væsentlige antal dagblade, der trods alt stadig væk udkommer i Danmark.

**Formanden:**

Ja, tingene hænger jo sammen, men det er altså ikke konflikten, vi har til behandling, men forslaget.

**Dohrmann (FP):**

Fremskridtspartiets aspirant til kulturministerposten, hr. Poulsgaard, er ganske vist ikke med på landbrugsudvalgets rejse til Holland, men jeg skal alligevel forsøge at sige et par ord på hans og fremskridtspartiets vegne.

Jeg kan gøre det kort. Vi så for kort tid siden i fjernsynet et eksempel på, hvordan det går, når staten, det offentlige, begynder at give støtte, og jeg tænker naturligvis på den diskussion, hr. Steffensen havde med en eller anden filigit, som havde lavet en film, der kunne udlånes til skoler og biblioteker, og som gik ind for, at forældre skulle have samleje med deres børn. Dér har vi sagen i en nøddeskal. Det vil gå akkurat på samme måde, hvis man følger SF i dette forslag. Folk, der hver eneste dag går ud og passer deres arbejde, vil gennem deres skatter komme til at betale til Weekend Sex, Hudibras, Danske Tidende, og hvad vi ellers har; sådan må forslaget opfattes. Vi kan ikke medvirke til det.

[Janne Normann]

**Janne Normann (RV):**

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Bernhard Baunsgaard, desværre er forhindret i at være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne komme med et par synspunkter vedrørende forslaget fra SF.

Det radikale venstre vil gerne give de trykte medier så rimelige kår som vel muligt, og det er derfor, partiet i skatte- og afgiftsudvalget har været med til at sikre aviser, som kun kommer en gang om ugen, mulighed for at slippe for momsafgifter.

Det er da rigtigt, som der står i forslaget fra SF, at en levende debat er en forudsætning for demokratiets trivsel. Vi kan jo se, hvor fattig debatten er i øjeblikket, og hvordan den demokratiske debat lider skade ved, at vi ikke har ret mange aviser og meningsudvekslinger at læse i øjeblikket, og hvordan denne fattigdom smitter af på de aviser, som udkommer: uinspirerede og kedsommelige, fordi der ikke er meningsudvekslinger nok overhovedet.

Men efter at have hørt, hvad formanden sagde til fru Grethe Fenger Møller, tør jeg ikke spørge statsministeren om, hvor længe konflikten skal løbe, men jeg glæder mig til at høre svaret til fru Grethe Fenger Møller.

Når vi har diskuteret mediepolitik, har jeg flere gange henvist til den siddende mediekommission, og den skal da have lov til at udføre sit arbejde ordentligt, men jeg så gerne, om statsministeren kunne røbe, hvor langt man egentlig er nået, og hvornår vi kan vente nogle resultater fra mediekommissionen, for det er jo rigtigt, at man ikke skal gribe ind i et arbejde som det, mediekommissionen sidder og giver sig af med – det er mere, når vi har diskuteret radio – men også på dette område må der vel komme noget fra mediekommissionen.

Jeg skal blot sige om SFs spørgsmål, at vi ikke tror, en selektiv støtteordning til de trykte medier er den rigtige fremgangsmåde, men vi vil studere forslaget nærmere under udvalgsarbejdet.

**Arne Melchior (CD):**

Jeg tør godt, og jeg hænger min »turden-tør'e« op på et par sætninger i bemærkningerne til forslaget i starten, hvor der står, at der er grund til med største betænkelighed at se på, at antallet af dagblade er faldende, og

at en række dagblade befinder sig i store økonomiske vanskeligheder. Det er jo så sandt, som det er sagt. Jeg har stået på denne talerstol adskillige gange i de senere år og forudsagt en kommende bladdød, som jeg såvel som sikkert alle andre imødeser med bæven.

Derfor finder jeg det i overensstemmelse med det forslag, vi behandler, og den situation, det tager sigte på, ikke bare at spørge statsministeren, men også direkte at opfordre statsministeren til at forsøge at imødegå disse økonomiske vanskeligheder og den deraf følgende bladdød ved nu, efter at konflikten har løbet i 6–7 uger, at gøre noget lignende, som han gjorde i en anden konflikt for nylig, nemlig et forsøg på at bringe parterne sammen, for ellers sker der meget alvorlige og uoprettelige ting.

Om dette forslag vil jeg sige, at vort parti som tidligere udtrykt har sympati for tanken om en sådan støtte ud over den, som forslaget også meget rigtigt siger der allerede gives direkte og indirekte, ud fra dette, at det kan være en absolut nødvendighed for den ytringsfrihed, som forslaget også omtaler. Jeg kan godt tilslutte mig den formulering, der er brugt, og som lyder, at det ikke er nok at have ytringsfriheden, hvis man ikke har noget at have den i; økonomisk svage må også have mulighed for at komme til orde.

Jeg noterede mig hr. Søren Hansens glæde over, at A-pressen nu vil åbne et antal af de blade, som meget morsomt nøjagtigt de samme personer for ret få år siden lukkede, fordi de gav nogle ganske mikroskopiske beløb i undersedskud. Men jeg er glad for, at hr. Søren Hansen glæder sig. Jeg deler hans glæde, og jeg glæder mig over, at de pågældende personer er kommet på andre og bedre tanker. Alt held og lykke til det!

Når det drejer sig om støtteformer, omtaler forslaget den norske og svenske ordning, men omtaler f.eks. ikke den hollandske, som jeg er sikker på at mediekommissionen vil se på. Så vidt jeg kender en række af disse ordninger, er den meget tiltalende. Den går også på papir i høj grad, således som dette forslag tænker sig, men den går kun på det papir, der anvendes til redaktionelt stof, og det er en ret væsentlig forskel fra dette forslag.

I øvrigt er der et nøgleord i forslaget, og det er ordet »mangfoldighed«, der går igen en række gange. Ved læsningen kan man

[Arne Melchior]

ikke undgå at komme i tanker om et andet udtryk i mediesammenhæng, der minder lidt om dette her, nemlig »alsidighed«. Når vi ved, hvor svært det er med alsidigheden, kan vi regne ud, at det også er svært med mangfoldigheden; hr. Dohrmann nævnte Hudibras og lignende medier. Det er meget betænkeligt at gå så vidt, og jeg tror ikke, man kan gå videre end til dagblade i givet fald. Når det drejer sig om alsidighed og altså om mangfoldighed i dagspresse eller anden publikationsvirksomhed, kommer man nok ikke uden om, at det er en meget politisk betonet mangfoldighed, man ønsker, i hvert fald efter den bredere fortolkning af politik.

I den forbindelse vil jeg pege på følgende: så længe man vægrer sig ved at give støtte til politisk arbejde, som vi gør det i dette land, f.eks. gøre kontingenter til politiske partier skattefri eller give bastante støttebeløb til politisk virksomhed, således som vi kender det i en række lande, hvis demokratiske principper og praksis vi i øvrigt ikke har noget at indvende imod, er jeg ikke sikker på, at man kan komme ret meget længere, end vi er i øjeblikket med hensyn til den politiske støtte, som det vil være, når det er dagblade, det drejer sig om.

Når emnet skal færdigbehandles til sin tid, tror jeg ikke, vi kan undlade at inddrage hele problemet om støtte til politisk virksomhed, for i og for sig kan mødevirksomhed og studiekredsaktivitet og meget andet være nøjagtig lige så berettiget til denne støtte, der skal sikre mangfoldigheden i det pulveriserende politiske, folkelige liv her i landet.

Altså støtte til principperne, men respekt for kommissionen, der sidder. Når der er tilsagn om i løbet af 2 år at få et resultat fra kommissionen på dette, tror jeg ikke, der er nogen, ej heller SF, der gør sig håb om, at folketingsudvalget f.eks. kan gøre det arbejde, som kommissionen er i gang med, hurtigere eller nær så omfangsrigt, og derfor anbefaler vi også afventen af kommissionens resultat.

**Wilhelm (VS):**

Vi finder det ikke rigtigt, at man skal overholde det, hr. Søren Hansen fik udnævnt som god skik, nemlig at lade være med at diskutere ting, som en kommission sidder og arbejder med. Vi finder det ikke – af to grun-

de. For det første har vi dårlige erfaringer med, hvor lang tid den slags ting kan tage. Dette her er en kommission, men på et tilsvarende vigtigt område, nemlig bogproduktions- og -distributionsområdet, blev der for 9 år siden nedsat et hurtigtarbejdende udvalg, men vi har ikke set resultaterne af det endnu – en kommission forventer man ikke engang skal arbejde så hurtigt – og imens sker der nogle mere eller mindre katastrofale ting på det område, og derfor kan vi selvfølgelig ikke bare vente.

Den anden grund er, at det også for et kommissions- eller udvalgsarbejde må være nyttigt løbende at høre en politisk debat og registrere, hvad der gør sig gældende af politiske tanker om de ting, de skal komme med løsningsforslag til. Derfor synes jeg også, denne debat kan være nyttig, hvis man ellers ville gå ind i den.

Vi er enige i det afgørende i SFs forslag, nemlig at trykte medier må støttes, og at det må ske selektivt. Vi er helt klar over den risiko for styring, der ligger i statsstøtte el.lign., af trykte medier, som i øvrigt efter vores mening omfatter mere end det, der er nævnt her, men hvorfor er det nu nødvendigt? Jo, det er det i særlig grad, fordi dette land er et meget lille sprogområde, når det drejer sig om at skaffe økonomisk baggrund for trykte medier, det være sig bøger eller periodiske publikationer: dagblade osv. Det er et meget lille sprogområde, som giver helt andre, skal vi kalde det forretningsmæssige forudsætninger for at have en netop mangfoldig, demokratisk, spændende og nuanceret debat om samfundsforhold, kulturliv osv.

Hvis ikke vi vil have, dette land skal være en ravnekrog i denne sammenhæng, må vi erkende, at der er andre vilkår, end der er f.eks. i Tyskland, Frankrig, England osv.

Må jeg nævne et konkret eksempel, et lille blad, som lever endnu, men som har haft det hårdt, siden det blev oprettet for 16–17 år siden, Politisk Revy. Det havde som forbillede blade, som ingen af os ville kunne forestille os de pågældende lande være foruden: New Statesman i England, Nouvel Observateur i Frankrig; det kunne naturligvis slet ikke leve op til disse forbilleder, men havde dog visse kvaliteter. Jeg skal ikke bedømme værdien af bladet, men bare henvise til, at Hilmar Baunsgaard og forskellige andre langt hen over midten i denne sal på et tids-

[Wilhelm]

punkt, efter at bladet et par år havde været i økonomiske vanskeligheder, formulerede en støtteappel med henvisning til, at man burde have det blad, fordi man her fandt noget af den mere kvalificerede kritik af den politik, der blev ført herinde bl.a., og fordi en demokratisk debat ikke kunne undvære en sådan kvalificeret kritik, selv om man ikke var enig.

Pointen i dette her var, at selv om Politisk Revy måtte koste 4 gange så meget, som man kunne købe New Statesman til hver lørdag i København, og selv om man ikke havde råd til reportere rundt omkring i verden og ikke havde nær så kvalificerede skribenter og de for de flestes vedkommende måtte lave det blad i deres fritid, så havde det pågældende blad procentvis et større oplag, end New Statesman og Nouvel Observateur havde i de pågældende lande. Det viser, hvor utrolig vanskeligt det er, hvis man vil opretholde andet end ravnekrogsvilkår i et lille sprogområde. Derfor må der støttes, og derfor må der støttes selektivt.

Jeg ville selvfølgelig hellere have valgt et eksempel fra højrefløjen, men desværre ligger det jo sådan, at højrefløjen hverken har udvist talent eller kreativitet til at lave den slags ting, og de talentløse blade, de har lavet, som »Refleks« osv., har de jo aldrig haft problemer med at få massiv økonomisk støtte til fra erhvervslivet. Derfor skorter det lidt på eksempler fra den side. Men et støtteforslag som det, SF fremsætter, skulle selvfølgelig også gælde, hvis der kom noget kvalificeret, noget værdifuldt, noget debatskabende fra højrefløjen.

Til sidst vil jeg kun sige, at det undrer mig lidt, at f.eks. bøger ikke hører med til trykte medier i SFs definitioner her. Det er noget, der er behandlet i det omtalte udvalg, som altså endnu ikke har barslet, men som nogle af os var færdige med allerede for 6-7 år siden, og hvor man bl.a. henviste til et forslag svarende til den norske ordning. Igen ud fra den betragtning, at det især er marginaludgivelserne, dem, der har svært ved at komme op på det nødvendige minimumsoplæg, fordi sprogområdet er så lille, der må støttes selektivt.

Jeg vil også lige til sidst udtrykke undren over, at sådan noget som distributionsstøtten slet ikke indgår – det er jo meget væsentligt for især de mindre blade – og jeg vil gerne høre SFs kommentar til, om det er med over-

læg, at sådan noget som distributionsstøtten ikke er med.

#### Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan ikke støtte dette forslag fra SF, sådan som det er udformet. Vi er enige i, at det er godt med en mangfoldighed også i pressens udtryksformer, men vi ønsker ikke en statsstyret presse. Man kommer ikke uden om, at en direkte statsstøtte til pressen forudsætter statsstyring på en eller anden facon. Der er også i bemærkningerne lagt op til, hvordan man forestiller sig noget sådant eventuelt skulle være.

Dertil kommer, som mange ordførere har været inde på det, mediekommissionens arbejde. Jeg finder, som så mange andre ordførere har givet udtryk for, at det er rimeligt, at vi afventer resultatet heraf; hvad det måtte indebære, kan vi jo ikke vide nu, men det må være rimeligt at se sagerne i den sammenhæng.

Så har SF selv i bemærkningerne gjort opmærksom på, at der ydes en både direkte og indirekte støtte i dag. Vi mener, man bør hjælpe til en bedre og mere nuanceret form for pressedækning end den, vi har nu. Der nævnes momsfrigørelse, de lavere posttakster på visse områder og offentlige annonceringer. Disse ting synes vi også det er rimeligt at se nærmere på, så det vil vi gerne være med til i udvalget.

Som forslaget er udformet, kan vi altså ikke tilslutte os det, men vi vil gerne i udvalget drøfte mulighederne for disse ting, som er nævnt især i bemærkningerne.

#### Ib Christensen (DR):

Der ydes her i landet en årlig indirekte statsstøtte til dagspressen på omkring 500 mill. kr. Det er ca. 180 mill. kr. i posttakster, der ligger langt under omkostningerne og 6 mill. kr. i Dagspressens Finansieringsinstitut, og resten er momsfrigørelsen.

SF forestiller sig i dette forslag en produktions-, udviklings- og etableringsstøtte tildelt blade, som ikke gennem drifts-, overskuds-, formueforhold eller samarbejde med økonomisk formående virksomheder kan klare sig selv. Administrationen skal ske efter mønstret fra Statens Kunstfonds bedømmelsesudvalget: en snæver kreds med hyppig udskiftning.

[Ib Christensen]

I betragtning af den kritik, der med rette fremføres mod f. eks. kunstfonden, teaterrådet og filminstituttet, hvor det har føjet med anklager om politisk nepotisme, kollegiale vennetjenester, sammenspisthed osv., forekommer det os, at det er det slettest mulige forbillede i en sag, der drejer sig om noget så alvorligt som ytringsfriheden. Snarere skulle man tage hele spørgsmålet om den indirekte statsstøtte til dagspressen op. Det er i høj grad konkurrenceforvridende, at dagblade er moms fritaget, medens uge- og månedsblade samt bøger ikke er det, og i øvrigt heller ikke annonceaviser.

Det er også konkurrenceforvridende, at aviser, der i høj grad anvender postvæsenet til distribution, får mere støtte end blade, der sørger for deres egen distribution.

Det kan heller ikke være rimeligt, at post- og televæsenets andre kunder gennem højere takster skal betale for dagspressens kunstigt lave takster, at man altså betaler tilskud til dagspressen, hver gang man foretager en telefonopringning eller sender et almindeligt brev.

Endelig betyder momsfritagelsen, at momsen alt andet lige må have en så meget højere sats for alle andre varer og tjenesteydelser; det er hverken socialt rimeligt eller administrativt hensigtsmæssigt.

Statstilskud – det være sig direkte eller indirekte – er vanedannende ligesom hårde stoffer. Og naturligvis indretter dagbladene undgåeligt deres økonomi efter det. Derfor bør en hurtigere afvikling ikke finde sted, men en nedtrapning må påbegyndes, for selvfølgelig skaber statstilskud, også indirekte statstilskud, en vis afhængighed på lang sigt.

Det er nemlig svært at forsvare, hvorfor samfundet årligt skal yde 500 mill. kr. i subsidier til dagspressen, når midlerne for størsteparten mest kommer den mere velkonsoliderede og udbredte dagspresse til gode, medens f. eks. mindre og nye dagblade handicappes.

Som SFs forslag er et eksempel på, vil flere og flere på den baggrund kræve selektiv statsstøtte, også for at undgå et stivnet, for 90 pct.s vedkommende ensidigt borgerligt-konservativt behersket dagbladsmønster, som vi har i dag, og som de nuværende støtteordninger selvfølgelig konsoliderer.

Den danske dagspresse er i forvejen begunstiget af at være udenlandsk konkurrence

foruden af gode grunde, og onde tunger siger, at det er en hovedgrund til, at vi har så relativt mange dagblade, hvad vi vitterlig endnu har i Danmark sammenlignet med andre lande af samme størrelse.

Tilhængerne af statsstøtte til dagspressen motiverer det med ønsket om at gavne ytringsfriheden, alsidigheden og nyhedsformidlingen, ja, selve den demokratiske proces. De burde se, hvordan Danmarks Radio under et jernhårdt politisk styre klarer disse hensyn. Det burde afskrække. Men det er de tilstande, man får, hvis man ikke siger fra.

Derfor siger vi nej, nej og atter nej til dette forslag fra socialistisk folkeparti.

#### Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg vil gerne starte med et citat fra den føromtalte mediedebat; citatet stammer fra Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 10455, hvor statsministeren udtaler:

»Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke tidsfrister der er ansat for afgivelse af betænkning, kan jeg oplyse, at der ikke er sat nogen sådan frist, men at det er kommissoriet, der berettiger kommissionen til at afgive delbetænkninger om de enkelte problemkredse, ligesom regeringen også har forbeholdt sig ret til at lade forslag til foranstaltninger på medieområdet forelægge kommissionen til udtalelse.«

Det, dette forslag primært drejer sig om, er, om statsministeren vil lade dette forslag forelægge mediekommissionen til udtalelse.

Jeg er glad for, at statsministeren har givet yderligere ressourcer til mediekommissionen, hvis det kan bevirke, at vi får hurtigere gang i sagerne. Derfor synes jeg også, der må være en vis begrundelse for, at vi nu kommer med et forslag, som vi gerne vil have temmelig hurtigt igennem fremfor så mange andre forslag, og det er netop, som det også har været nævnt fra næsten alle sider, fordi dagspressen er i klemme.

Statsministeren siger, at han ikke ved, om dette forslag kan administreres. Nu må jeg gøre opmærksom på, at det er et beslutningsforslag, så det er sådan set helt op til regeringen, om regeringen vil udarbejde et forslag på denne baggrund, som kan administreres. Det er klart, der ligger vanskeligheder i det, og derfor har det heller ikke været muligt for os at lave et lovforslag, men vi har nøjedes



[Marianne Bentsen-Pedersen]

med at lave et beslutningsforslag, netop fordi vi mener, det kræver et ministerielt forarbejde at lave et lovforslag på området.

Statsministeren spørger også, om det kan laves inden for acceptable økonomiske rammer. Der må jeg igen sige, at det selvfølgelig kommer an på, hvilke takster man lægger til grund for de bevillinger, der ligger i de forskellige støtteordninger. Vi har ikke sat tal på, netop fordi vi synes, det er principperne, det drejer sig om. Det er det principielle i, om man overhovedet mener, dagbladene, også de mindre, skal overleve. Derfor har vi ikke ment, at det var vores opgave at give os til at diskutere, om det nu skulle være det ene eller det andet kronebeløb – det kan vi komme tilbage til senere – først og fremmest må vi have princippet fastlagt.

Statsministeren siger også, at det måske er helt andre typer løsninger, der er brug for. I den forbindelse vil jeg gerne henvise til bemærkningerne til pkt. 6, hvor der står, at vi er meget åbne over for alternative og/eller supplerende forslag, som kan nå det mål, vi nu har sat op.

Til hr. Søren Hansen vil jeg gerne sige, at jeg var meget glad for hans indledende bemærkninger om ytringsfrihed og bladmonopoler. Jeg er også enig med hr. Søren Hansen i, at A-pressens eksempler på, hvad der kan gøres, er meget positive.

På den anden side kan det ikke nytte noget, at det kun er den socialdemokratiske A-presse, der har mulighed for at komme med alternative løsninger. De muligheder har vi andre ikke, og derfor er vi nødt til at have nogle støtteordninger, sådan at det ikke bliver et socialdemokratisk fænomen alene.

Hr. Søren Hansen siger også, at kommissionen må gøre sit arbejde færdigt først, og at vi så derefter må beskæftige os med enkeltforslag. Det mener jeg er i fuldstændig modstrid med den debat, vi havde om mediekommissionen. Jeg mener, man netop lagde vægt på, at der også kunne afgives delbetænkninger, og at man bestemt ikke behøvede at afvente, at mediekommissionen skulle gøre sit arbejde færdigt. Man var ved den lejlighed også enige om, at en sådan mediekommission endelig ikke måtte blive en syltekrukke, hvad den jo ville blive, hvis man skulle afvente færdiggørelsen af alle de områder, som den skal beskæftige sig med.

Hr. Søren Hansen havde også mange betragtninger om det økonomiske og sagde, det var for dårligt, at vi ikke havde tal på, for det forlangte man, når regeringen kom med forslag. Dertil vil jeg blot sige, at dette her er et beslutningsforslag, og jeg vil gøre opmærksom på, at der heller ikke altid er penge på, når regeringen kommer med beslutningsforslag. Jeg kan nævne f. eks. beslutningsforslaget om ungdomsuddannelserne, som immervæk ikke er noget lille forslag, fra undervisningsministeren. Der står ikke ét ord om, hvad det koster. Så det er altså ikke kun os, der ikke altid har kronerne med i lommen.

Hr. Brøndsted siger, at tidspunktet er forkert, og at det er udtryk for mangel på respekt for kommissionen. Jeg mener næsten det modsatte: selvfølgelig skal kommissionen også i nogen grad have lov til at prioritere sine opgaver, men jeg mener også, det er en politisk beslutning, hvad der er vigtigt lige nu. Det må være en politisk beslutning, om vi vil se på, at pressen går ned, stille og roligt. Det synes jeg ikke det kan være kommissionens opgave at tage stilling til.

Hr. Brøndsted sagde noget om, at vi ville gøre os klogere end kommissionen. Det vil jeg ikke engang kommentere, for det mener jeg slet ikke ligger i dette forslag.

Hr. Brøndsted siger også, at vi nu skal vente og se. I den forbindelse vil jeg også godt henvise til, hvad hr. Øllgaard har sagt under debatten om mediekommissionen, nemlig at den må meddele sig med nogle delresultater, gerne hurtigt. Det er altså ikke alle inden for venstres gruppe, der mener, at man i alle tilfælde skal vente og se, hvad der kommer fra kommissionen.

Hr. Brøndsted var også inde på, at dagbladene forsvinder. Det vil man åbenbart bare stå og se på uden at gøre noget ved det.

Hr. Brøndsted taler endvidere om omkostningsniveauet. Jeg ved ikke, om hr. Brøndsted direkte har et forslag til, hvordan vi får det ned. I så fald kan vi selvfølgelig se på det, men jeg mener ikke, det er vores opgave herinde.

Hr. Brøndsted var ligesom så mange andre bange for, at der skulle komme statsstyring ud af dette her. Det mener jeg også vi skal være på vagt over for, for det ville virkelig være en fare. Men der er så mange andre områder, hvor der er statstilskud, som ikke

[Marianne Bentsen-Pedersen]

bliver statsstyret, og her kan jeg bl. a. nævne højskolerne.

Fru Grethe Fenger Møller var også inde på, at man måtte vente, og at tidspunktet var forkert, fordi dagbladene for øjeblikket ikke udkommer.

For det første er jeg slet ikke enig i betragtningen om, at man ikke kan tage debatten på et sådant tidspunkt. For det andet vil jeg gøre opmærksom på, at forslaget blev fremsat, længe før denne konflikt brød ud; det vil jeg ikke kommentere yderligere.

Hr. Dohrmann var bange for, at vi nu skulle til at give støtte til Weekend Sex, og hvad han ellers havde af repertoire i den retning. Dertil vil jeg sige to ting. For det første skal et nævn sidde og bedømme de forskellige projekter, der skal i gang, og for det andet er der kun tale om støtte til blade, der ikke giver overskud. Den slags blade udkommer udelukkende, fordi de giver et enormt overskud, så jeg tror, hr. Dohrmann kan være ganske rolig i den henseende.

Fru Janne Normann var også inde på, hvor langt kommissionen var kommet, og nævnte de kedsommelige blade, der findes. Deri er jeg ganske enig. Nu kommer jeg selv fra en provinsby og kender et sådant provinsblad. Jeg ved, at bladet tager hensyn til, at det er enerådende på markedet, og det betyder, at det ikke kan ryge ud i politiske diskussioner, fordi det så bliver presset fra alle sider. Derfor er det vigtigt, at der er mere end ét blad i en provinsby; det kan altså medføre, at bladene bliver mere farverige, end de er for øjeblikket, når de skal dække hele spekteret.

Hr. Arne Melchior havde sympati for forslaget og spurgte, hvorfor vi ikke har kigget mere på den hollandske ordning. Det er muligt, at vi skal drage den med ind i debatten, men vi har set mest på den svenske og den norske, fordi det er noget af det, der ligger nærmest. Men jeg vil meget gerne være med til at se på den hollandske ordning.

Hr. Arne Melchior talte også om, at det skulle være det redaktionelle stof, der lå til grund for støtten. Dertil vil jeg sige, at der i forslaget står, at der kun må være en vis annonceandel i bladet, så der er altså taget hensyn til det, men måske ikke i det omfang, hr. Arne Melchior kunne ønske det.

Ellers vil jeg sige tak til hr. Wilhelm for den støtte, han har givet forslaget. Når vi

ikke har taget bøger og distributionsstøtte med, er det altså, fordi vi har prøvet på at behandle de problemer, som er størst lige for øjeblikket. Jeg ved godt, at distributionsomkostningerne er store, og at det er et problem, men vi har altså prøvet at begrænse forslaget. Jeg vil imidlertid meget gerne være med til, at vi tager disse problemer op, måske i en anden sammenhæng, for jeg er helt enig i, at de er meget store.

Når hr. Steffensen siger, at vi skal se på moms, posttakster og offentlige annoncer, vil jeg gerne vide i hvilken sammenhæng, for det er jo ting, som indgår i den indirekte støtte til pressen, og altså ikke noget, vi kan fritage pressen for og derved stille den bærende.

**Statsministeren (Anker Jørgensen):**

Der er sagt en hel del om socialistisk folkepartis forslag. I anledning af hr. Søren Hansens bemærkninger kan jeg måske nøjes med at understrege, at også socialistisk folkepartis blad rent faktisk og af andre grunde end lige dette, at det er et partiblade, er repræsenteret i mediekommissionen, og derfor vil de synspunkter, som bl. a. kan fremkomme fra SF side, også kunne indgå i kommissionens arbejde.

Hr. Brøndsted benyttede lejligheden til at sige, at det, det drejede sig om, var at få omkostningerne ned. Det kan man sige ved enhver lejlighed; det hører hjemme i den almindelige økonomiske politik, i løsningerne på arbejdsmarkedet og i mange, mange andre ting, så i princippet kan man være enig i det. Det er klart, at også dette at fremstille tryksager må underkastes den nye teknik, og det er det jo rent faktisk også blevet, selv om der et og andet sted dér som på andre områder kan opstå nogle problemer.

Hr. Brøndsted rejste som den første spørgsmålet om, hvorvidt det ville blive en fri presse, hvis man overhovedet gik ind på tanken om en økonomisk støtte. Dertil vil jeg sige, som det er sagt af andre og senest af forslagsstilleren, at det mener jeg ikke der er nogen overhængende fare for; der er i hvert fald masser af eksempler på, at det er muligt at tilvejebringe støtteordninger fra samfundets side, som netop giver større muligheder for åbenhed, en rigere variation på det ene eller det andet også kulturelle områder, end

[Statsministeren]

man måske forestillede sig, da man fandt ud af, at noget sådant måtte gøres.

Derfor tror jeg, at den eneste mulighed for at undgå ensretning i den danske presse er, at vi på en eller anden fornuftig måde – og det er ikke nemt – finder frem til nogle støtteordninger, som kan hjælpe pressen, ikke for pressens skyld, men for alsidighedens skyld. Det er derfor, det er en rigtig idé, der ligger i SFs forslag, og det er en af de omfattende ideer, som også indgår i mediekommisionens overvejelser; vi må nødvendigvis, når vi har nedsat den, afvente resultatet af dens overvejelser.

Fru Grethe Fenger Møller sagde, at man måtte vente på kommissionen; det er jeg enig i. Fru Grethe Fenger Møller skyndte sig straks at sige, at man jo ikke vidste, om man ville være enig med kommissionen, og det er nok også for tidligt at sige, at man vil være det – det er jo heller ikke sikkert, at socialdemokratiet og regeringen vil være det – men det var, ligesom om der allerede på forhånd lå en afstandtagen fra det, og det var i hvert fald en afstandtagen, hvis det skulle blive en selektiv støtteordning. I den forbindelse vil jeg sige, at jeg håber en eller anden form for selektiv støtteordning vil blive resultatet af kommissionsarbejdet. Hvis det ikke er det, er det jo bare en generel udpumpning af penge til hele pressen, og det vil bestemt ikke virke i retning af, at vi får et rigere udbud og større variation i den presse og information, der går ud til befolkningen. Men igen – indrømmet – det er et meget vanskeligt og ømtåligt spørgsmål, men der er efter min mening ingen vej udenom, og vi må finde den rigtige form.

Så er det klart, at konflikten på dagblade blev draget ind som et spørgsmål. Jeg ved ikke, om jeg må svare, da der nu er blevet spurgt, selv om det ligger lidt udenfor, men mit svar vil blive meget kort.

For det første har jeg, som det også er offentligheden bekendt, haft kontakter med parterne på dagspresseområdet. Jeg kan tilføje, at det vil jeg nok også have senere, hvis der viser sig bare den mindste åbning og vilje til at finde en løsning, men det er desværre næppe særlig aktuelt lige nu. Derfor vil jeg sige, at det, det primært drejer sig om, er, at parterne selv viser en vilje til at forsøge at finde hinanden igen, og i den forbindelse vil jeg sige, ikke alene for freden på arbejdsmar-

kedets skyld, men også af hensyn til den alsidighed i pressen, som der bør være, således at vi igen kan få flere aviser, og således at flere aviser kan overleve: ikke mindst af den grund er det vigtigt. Men først og sidst, når det gælder en arbejdskonflikt, vil jeg selvfølgelig understrege, at det primært er forligsinstitutionen, der har en rolle at spille, hvis der altså er muligheder på arbejdsmarkedet.

Fru Janne Normann spurgte, om jeg kunne røbe, hvor langt mediekommisionen er kommet. Dertil må man vel sige, at når problemerne er så mange, så store og så komplicerede, som de er på det totale medieområde, er det lidt urimeligt at forlange, at der allerede nu skulle foreligge en rapport om, hvor langt man er nået.

Det, jeg derimod kan sige, og som er sagt mange gange før, også her fra talerstolen, er, at mediekommisionens kommissorium helt klart siger, at der skal kunne afgives delbetænkninger, og det betyder, at man ikke nødvendigvis behøver at have gravet ud i hvert eneste hjørne af hvert eneste problem, før man barsler med en stor og tyk betænkning. Det er en proces, som jeg bestemt håber og tror – det har også været hensigten med mediekommisionen – at vi løbende kan drage nytte af, men det er for tidligt at sige, at der er noget på trapperne.

Derimod har jeg klart sagt, hvordan det ligger med støtte til dagspressen med hensyn til, hvor langt man regner med at kunne komme, og jeg har sagt, hvornår vi regner med at der på dette område vil ligge en delbetænkning.

Hr. Arne Melchior kom også ind på konflikten, men jeg skal ikke sige mere om den; jeg har vist kommenteret så meget, som man kan, og specielt som man bør ved denne lejlighed.

Så kan jeg sige, at selvfølgelig er det rigtigt, at der for arbejderspressens områdes vedkommende skete det, at man måtte lukke en hel del af denne presse. Jeg ved ikke, om der er noget særlig pudsigt i, at man på et vist tidspunkt må lukke noget og så måske senere kommer i en situation, hvor man kan starte igen. Selv om det måske er lidt uden for dagsordenen, vil jeg sige, at hr. Arne Melchior og undertegnede ved jo meget nøjagtigt, hvordan det stod til, og hvor nødvendigt det var at træffe de beslutninger, man dengang traf. Vi var dengang ikke i de positioner, el-

[Statsministeren]

ler hvad man nu skal kalde det, som vi er nu. Jeg tror, det var rigtigt, det, man gjorde, men det betyder ikke, at man for tid og evighed skal lukke af for nye muligheder, heller ikke på arbejderpressens område, og jeg hilser det velkommen, hvis de initiativer, som også hr. Søren Hansen omtalte, kan blive realiseret.

Så sagde hr. Arne Melchior, at det, der var brug for, var enten fradrag i beskatningen for private bidrag eller en egentlig støtteordning for pressen. Det er næppe den første udvej, der er den bedste, men derimod nok den anden. Men igen: hvordan og under hvilke vilkår? Det er det, det drejer sig om, og vi må vende tilbage til det.

Hr. Wilhjelm sagde, at vi skulle ikke bare vente, og at det da var nyttigt med en debat nu. Det er jeg da enig i. Jeg synes, det er nyttigt med en debat, også selv om det ikke er længe siden, vi havde debatten om pressens finansieringsinstitut, der jo, hvis jeg husker ret, også blev benyttet til at lufte nogle af de samme synspunkter og problemer, og i hvert fald har man gennem behandlingen i udvalget i høj grad beskæftiget sig med disse problemer. Det er altså ikke sådan, at der har været et langt spænd af tid, hvor der har været tavshed og stilstand omkring disse ting.

Hr. Wilhjelm sagde noget om det lille sprogområde, som Danmark er, og dertil vil jeg sige, at det er en fuldstændig rigtig argumentation. På alle felter er et lille sprogområde handicappet, og det er måske mere vigtigt i de små end i de store sprogområder, at der gøres en samfundsindsats for at sikre alsidigheden på alle tænkelige områder, sådan som vi også rent faktisk gør det i Danmark på mange, mange områder.

Hr. Wilhjelm sagde, at det egentlig var lidt galt, at der ikke var noget om distributionsstøtte i SFs forslag. Jeg vil sige – og det er en ros til SF – at jeg synes, I har fået alt med, men jeg har også undret mig lidt over netop den side af sagen, for den mener jeg er temmelig vigtig. Igen må vi sige: kommissionen arbejder med tingene.

Hr. Steffensen fra kristeligt folkeparti var også inde på hele spørgsmålet om risikoen for, at pressen blev statsstyret. Nu ved hr. Steffensen jo som repræsentant for kristeligt folkeparti, at vi har store områder, der er statsstøttet, uden at de er statsstyret. Faresignalerne på dette område kan være der, vi

skal være opmærksom på dem, men de er ikke store. Der er større risiko ved at lade stå til og lade alt brænde sammen.

Nu må man forstå – og det må forslagsstillerne også – at regeringen og socialdemokratiet gang på gang har været inde på tanken om en samfundsstøtte til både politiske partier og pressen, og dermed har vi markeret vor stilling. Men man må også forstå, hvor enormt stærk modstand der har været fra et solidt flertal i dette folketing, og det er vel en af årsagerne til, at vi desværre ikke er kommet længere. Jeg håber, at vi med en saglig, velunderbygget og gennearbejdet kommissionsbetænkning – eller delbetænkninger – kan gøre skridt i den rigtige retning.

Hr. Ib Christensen er så konsekvent og principielt modstander af enhver form for statsstøtte, at hans indlæg mundede ud i tre gange nej, og det kan jeg vist ikke yderligere kommentere ud over det, jeg i øvrigt har sagt.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen spurgte, om jeg ville sørge for, at det forslag, som SF her har fremsat, blev forelagt mediekommissionen. Jeg vil sige, at forslag af den art her i tinget næsten per automatik vil komme til mediekommissionens kundskab. Jeg er såmænd sikker på, at mediekommissionen allerede har bedt om både at få forslaget og senere referatet af debatten, og jeg kan i den forbindelse også sige, at mediekommissionens formand i dette øjeblik nøje følger den debat, der foregår her i tinget.

Så er jeg i øvrigt helt enig med fru Marianne Bentsen-Pedersen i hendes gode og rigtige bemærkninger om de pornografiske blade. Der er ingen tvivl om, at de ikke har noget behov for støtte, og deraf ser man bl. a., at den støtte, der eventuelt etableres, nødvendigvis må være selektiv; det er en selvfølge, at denne type blade først og fremmest ikke har behov for og dernæst heller ikke bør have støtte. Det er både ud fra et kvalitets-synspunkt og også ud fra en rent økonomisk vurdering simpelt hen meningsløst at drage dem ind i debatten. De udgives jo netop for at give overskud og er derfor hævet over hele denne diskussion – eller ligger måske snarere langt under denne diskussion.

Med disse bemærkninger siger jeg tak, fordi der er forståelse hos et flertal for, at vi må afvente mediekommissionen, men jeg håber også, det er udtryk for, at efterhånden som

[Statsministeren]

produkter kommer fra den, kan vi få en virkelig saglig debat, der også kan give fremskridt på disse områder.

(Kort bemærkning).

**Marianne Bentsen-Pedersen (SF):**

Jeg vil selvfølgelig gerne sige tak for, at statsministeren har modtaget forslaget så positivt. Når nu statsministeren siger, at dette selvfølgelig tilgår mediekommissionen, var jeg godt klar over det, men spørgsmålet er: hvornår bliver det behandlet i mediekommissionen? Jeg vil gerne spørge statsministeren, om han har benyttet sig af den ret, han har til at forelægge det for mediekommissionen til en hurtig behandling.

**Arne Melchior (CD):**

Jeg skal nøjes med at anmelde lidt uenighed med statsministeren med hensyn til, hvad der sker, når først man nedlægger nogle blade, hvor besværligt det er at oprette dem igen, men det kan vi drøfte privat.

Jeg vil blot gøre opmærksom på en konkret misforståelse med hensyn til fradrag og bidrag. Der talte jeg netop om noget, som statsministeren senere kom ind på, nemlig vedrørende politisk arbejde, altså ud over pressen. Det var ikke min tanke, at man skulle have fradrag for bidrag til pressen, men derimod til politisk arbejde. Jeg tror i hvert fald, det er noget, der må tales om, og jeg har glædet mig over, at der også på dette område ligesom på området pressestøtte er meget stor overensstemmelse mellem regeringens synspunkter og mit eget partis.

Jeg er ikke enig med de ordførere, der har sagt, at statstilskud automatisk eller sandsynligvis fører til statsstyring. Jeg vil nævne ét eksempel: teaterområdet. Jeg tror ikke, det er forekommet, siden Kaj Munks skuespil »Han sidder ved smeltediglen« blev afvist af Det kgl. Teater i 1938, formentlig efter samråd med udenrigsministeriet – jeg sætter en parentes om besættelsestiden – at teaterområdet har været statsstyret, skønt det har været statsstøttet, og netop når vi taler om Det kgl. Teater, er der tale om en støtte af størrelsesordenen 100 mill. kr. om året. Jeg har siddet 5 år i Det kgl. Teaters tilsynsråd, og jeg kan herudfra sige, at jeg har den erfaring, at der ikke bare ikke forekommer statsstyring, men

der forekommer heller ikke den mindste andytning af noget forsøg derpå.

Så bragte hr. Wilhjelm distributionsstøtten ind, og det skal han have ros for, fordi her er jeg helt enig, og jeg tror, at når alt efterhånden engang er blevet kulegravet, vil man meget sandsynligt kunne centrere sig om distributionsstøtte, dels fordi det nok er den mest neutrale måde at give støtte på, dels er vi allerede gennem posttakster inde på en distributionsstøtte.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på et forhold, som er beklageligt, men som er svært at rette, og det er, at abonnenter af en avis får avisen billigere end løskøbere. Vi ved, at det i dag koster 1 kr. 60 øre at få et brev udbragt, i hvert fald når det skal være fra aften til morgen, som det skal, når det drejer sig om dagblade. Jeg har ikke lige undersøgt det i de senere måneder, men for et års tid siden undersøgte jeg forholdet mellem brevporto og det, det koster Bladkompagniet i København at udbringe en avis, og det var cirka samme beløb. Det vil sige, at det koster halvdelen af avisens pris at få den bragt, og det får abonnenten gratis, han, som kan gå i sine tøfler ud til entrédøren og hente sin avis, i modsætning til ham, som skal tage sko og frakke på og gå ud i blæsten for at hente avisen. Det er en service, avisen giver for at have faste kunder – bortset fra rabatten. Ud over rabatten for at være fast kunde får man simpelt hen halvdanden krone foræret for hver avis. Det er svært at rette, fordi det er en dyb tradition i det danske bladmønster, og da det formodentlig ikke kan ændres ved at sætte avisen de halvdanden krone op, for så dræber vi aviserne ad den vej, tror jeg, at det er distributionsstøtten, der en skønne dag bliver løsningen. Jeg håber, den dag oprinder så snart som muligt.

**Ib Christensen (DR):**

Statsministeren kom med en udtalelse, som jeg går ud fra ikke helt skal opfattes, som den lød, ellers vil jeg gerne have en berigtigelse, idet statsministeren nævnte, at regeringen havde overvejet eller vurderet tanker om støtte til politiske partier og pressen. Det er navnlig det med støtte til politiske partier, der foruroliger mig lidt. Tumler regeringen med planer om det, eller skulle det forstås på den måde, at der skulle ydes en

[Ib Christensen]

pressestøtte som i starten, hvor støtten blev ydet via de politiske partier med en farlig partipolitisk afhængighed for dagspressen til følge?

I øvrigt er der i Sverige sket det, at pressestøtten har antaget vanvittige dimensioner, i milliardklassen simpelt hen. Man har fået nogle fuldstændig ustyrlige ordninger for at holde liv i nogle aviser, som folk ikke godviligt vil betale for; man vil tvinge skatteyderne til at betale for nogle blade, som der simpelt hen ikke er interesse for eksisterer; ellers ville bladkøberne da erhverve dem.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen mente, at hvis vi fik flere blade, blev de mere farverige. Jeg er bange for, at der vil ske det, at de vil blive mere ensfarvede, for hvis vi får et nyt socialdemokratisk blad f.eks. i Silkeborg, så kunne venstrebladet jo sige: vi behøver ikke at tage indlæg fra SF eller retsforbundet eller fremskridtspartiet; de kan gå til det andet blad, vi har ikke monopol. Og det er jo ikke sikkert, at det socialdemokratiske blad vil være mere frisindet. Så vender vi tilbage til det system, vi havde med 4-bladsystemet, hvor det var umuligt for andre end de 4 gamle partier overhovedet at komme til orde i pressen. Jeg har været udsat for, at man ikke engang, hvis man ville betale annoncer, kunne komme til orde somme tider. Det er i hvert fald ikke noget, jeg betragter som mere farverigt, det er mere ensfarvet. Det kan være rigtigt, at bladene kan være mere farveløse i den forstand, at giver de ordet til én, skal den anden også have ordet. Det kan være rigtigt, at de har hensyn at tage til annoncerne, det er der slet ingen der har berørt, men dér er der vist også visse hensyn, man tager rent faktisk.

Jeg vil sige: hellere have de farveløse blade, der er mere åbne, og det er de vitterlig blevet på debatsiden, ikke på reportagesiden, for dér kører man en hård partipolitisk, ensidig linje i mange blade stadig væk, inklusive venstrebladet i Silkeborg og mange andre. Derimod med hensyn til debatsiden er man blevet mere åben, det skal erkendes, men den åbenhed kan jo forsvinde, når man kan henvise til andre blade, som måske ikke er mere åbne. Så pas på, hvad det er, man her indlader sig på! Der er jo ikke meget frisind eller alsidighed i, at Esso får lov til at konkurrere med Shell.

**Dohrmann (FP):**

Jeg synes, der er noget beskæmmende ved, at såvel landets statsminister som samtlige ordførere står her på talerstolen – nu er der gået over en time med det – og lover og lover støtte til det ene og støtte til det andet. Fakta er jo, at hverken statsministeren eller nogen af partierne har en krone at give ud, tværtimod. Alt hvad I står og lover her, er lån og lån fra udlandet og ikke andet. Men formålet er naturligvis, at man rundt om i de små, snævre kredse, hvor man diskuterer den slags ting, skal sidde og sige: nej, hvor er de dog flinke derinde i folketinget, de er så gode, og de vil hjælpe os. Men man kan jo ikke. Det er det rene sludder, man står her og siger. Vi har ikke en krone; det er fakta. De eneste, man måske kan pine et par kroner mere ud af, er de folk, som knokler fra morgen til aften, og som gennem deres skatter bliver tvunget til at betale til – ja, nu hørte vi så, at pornobladene ikke skulle have støtte, men jeg vil gerne have at vide, om forslagsstillerne mener, at et blad som Danske Tidende skal have støtte. Man kan da ikke undgå at gå ind i en vurdering af, hvilke blade og hvilke skrifter der skal have støtte.

Jeg vil også godt stille spørgsmål til statsministeren, som har meget stor sympati for dette forslag, det skinnede tydeligt igennem. Det er ikke for at starte en fremmedarbejderdiskussion, men kunne man ikke med samme ret og med de samme argumenter, som er brugt her i salen, sige, at det ville da være helt urimeligt, om de grupper, som er kommet hertil andre steder fra, ikke skulle have støtte til at udgive et blad på deres hjemlands sprog? Det kan man da ikke undgå, når man går ind på den tankegang, som SF her lægger op til; så kan man da ikke begynde at sortere. Hvor sætter man grænsen? Det kunne jeg godt tænke mig at få afklaret, inden man nu kommer alt for godt i gang. Men det er stadig væk spild af tid det her, medmindre man vil være så ærlig at indrømme, at vi skal optage yderligere lån, hver eneste gang der kommer nogle og ønsker sådan noget pjat som det her.

**Marianne Bentsen-Pedersen (SF):**

Jeg var sådan set glad for de sidste bemærkninger fra hr. Dohrmann, for de giver mig lejlighed til at sige, at jeg mener bestemt

[Marianne Bentsen-Pedersen]

ikke, at denne støtte skal være begrænset til de blade, man kan lide. Jeg mener, det er meget vigtigt, at man støtter meget bredt netop for at få det brede spektrum i dagspressen. Derfor er det ikke et spørgsmål om, hvorvidt det er A-pressen, Socialistisk Dagblad eller Danske Tidende, der skal have støtte. Det eneste, der er kriteriet, er sådan set, at bladet ikke må give overskud, og jeg ved ikke, om Danske Tidende giver et enormt overskud, så på den baggrund kan jeg ikke udtale mig konkret.

At der ingen penge er til dette, hører vi fra fremskridtspartiet hver gang, men jeg mener, at også fremskridtspartiet på et eller andet tidspunkt må indse, at det er et spørgsmål om at prioritere de udgifter, man har. Det er ikke sikkert, at det er et spørgsmål om at kræve flere skattekrone ind, men det en lang og en helt anden diskussion, som jeg i øvrigt ikke vil komme ind på.

Til hr. Ib Christensen vil jeg godt sige, at det er rigtigt, at støtten i Sverige er oppe på milliardbeløb, men det er for det første, fordi man i Sverige har en helt anden pressestruktur. For det andet er det, fordi man også støtter dagblade, der giver overskud, og som giver store overskud. Et af kriterierne er, at det ikke må tage mere end 50 pct. af markedsandelen, og det er der jo mange af nummer 2-bladene der ikke gør, så derfor kan de også få støtte, uanset at de har et enormt overskud. Det ligger ikke i vores forslag, og derfor ville det ikke betyde noget, der tilnærmelsesvis koster de summer, som den svenske ordning gør.

Hermed sluttede forhandlingen.

### *Afstemning*

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

### **Formanden:**

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-  
trager jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

### **8) Første behandling af:**

*Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.*

(Lovforslag nr. L 220. Fremsat 30/4 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

### *Forhandling*

#### **Kirsten Andersen (S):**

Da mit partis ordfører, hr. Helmar Sørensen, desværre er forhindret i at være til stede, skal jeg komme med følgende bemærkninger:

Lovforslaget er en følge af den ny nordiske tryghedskonvention, der blev underskrevet den 5. marts 1981. Lovforslaget er godt og kan få stor betydning for personer, der bliver syge i udlandet, og forbedringer på sådanne områder kan vi i socialdemokratiet altid varmt anbefale.

I modsætning til den gældende lovgivning vil en person efter lovforslaget kunne blive transporteret til bopælslandet, når tilstanden tillader dette. Som loven i dag er udformet, hvor man selv vil blive afkrævet betaling for hjemtransport, har man kendskab til, at syge er blevet afkrævet endda store merudgifter.

Økonomisk skulle der ikke blive store problemer, idet staten ikke påføres ekstraudgifter, og skulle der blive ekstraudgifter til amter og kommuner, vil disse udgifter kunne spares på rejsesygesikringen.

I socialdemokratiet kan vi kun varmt anbefale lovforslaget, og vi vil medvirke til et hurtigt og positivt udvalgsarbejde.

#### **Svend Erik Hovmand (V):**

Også fra venstres side kan vi give vores principielt positive tilslutning til dette forslag i lighed med den tilslutning, vores medlemmer af Nordisk Råd gav for nylig.

#### **Agnete Laustsen (KF):**

Da vort partis ordfører, fru Karen Thurøe Hansen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hendes og det konservative folkepartis vegne tilsige støtte til dette forslag, som jo er en konsekvens af den nordiske tryghedskonvention, som blev underskrevet af de nordiske landes regeringer den 5. marts i år. Vi kan som sagt tilsige støtte.